

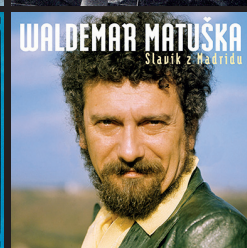
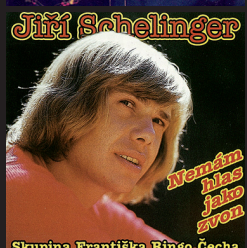

LEGENDY ČESKOSLOVENSKÉ POPULÁRNÍ HUDBY

Robert Rohál

GRADA®

70. a 80. léta

Skupina Františka Ringo Čecha

Robert Rohál

**LEGENDY
ČESKOSLOVENSKÉ
POPULÁRNÍ HUDBY
70. a 80. léta**

Grada Publishing

Robert Rohál

LEGENDY

ČESKOSLOVENSKÉ POPULÁRNÍ HUDBY

70. a 80. léta

TIRÁŽ TIŠTĚNÉ PUBLIKACE:

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 5719. publikaci

Odpovědná redaktorka Magdalena Jimelová
Redakční a jazyková úprava Gabriela Janů
Obálka, grafická úprava a sazba Eva Hradiláková
Fotografie © Supraphon, a. s., Forza Music/Opus spol. s r. o., Nora Blahová,
Helena Blehárová, Dušan Grůň, Jana Kocianová a Miro Brůna, Marcela Laiferová,
Marcel Majšík, Danica Rumanová, Olĝa Szabová, Marta Valentová, Mikuláš Vermeš
a Robert Rohál

Počet stran 184
První vydání, Praha 2014
Vytiskla tiskárna FINIDR s.r.o., Český Těšín

© Grada Publishing, a.s., 2014

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

ISBN 978-80-247-5364-5

ELEKTRONICKÉ PUBLIKACE:

ISBN 978-80-247-9595-9 (ve formátu PDF)
ISBN 978-80-247-9596-6 (ve formátu EPUB)

Obsah

Slovo autora	7
Nora Blahová	8
Helena Blehárová	13
Valerie Čižmárová	20
Karol Duchoň	27
Marika Gombitová	32
Karel Gott	39
Dušan Grúň	52
Tatjana Hubinská	56
Jana Kocianová	63
Jiří Korn	71
Eva Kostolányiová	80
Marcela Laiferová	85
Waldemar Matuška	94
Václav Neckář	102
Jana Robbová	111
Marie Rottrová	117
Jiří Schelinger	128
Olga Szabová	134
Věra Špínarová	139
Miluše Voborníková	147
Helena Vondráčková	154
Hana Zagorová	166
Karel Zich	174
Fotografie v knize	182
Použité prameny	182

Poděkování

Děkuji především několika skvělým lidem, kteří mi během práce na této knize velmi pomohli, jmenovitě – dámám Daně Ehlové, Evě Ivanové, Marcelle Laiřerové, Martě Valentové, Danici Rumanové, Heleně Blehárové a Noře Blahové a pánům Marcelu Majšíkovi, Tomáši Hurtešákovi, Miru Fančovičovi, Miru Brunovi, Aleši Korábkovi, Mikuláši Vermešovi, Dušanu Grúňovi a Zdeňku Broučkovi ze Supraphonu.

Rovněž děkuji všem, kteří přímo nebo nepřímo přispěli názory či postřehy, protože jinak by celá knížka byla subjektivní a jednostrannou záležitostí, a to jsem nechtěl.

Autor

Slovo autora

Pokud vás zajímá, proč vlastně tahle knížka vznikla, musím přiznat, že důvodů bylo povícero. Jednak to byl můj zájem připomenout československé zpěváky pop music ze sedmdesátých a osmdesátých let, jednak – a to je velice důležitý moment – zájem samotného nakladatelství Grada, protože bez něj by to jednoduše nešlo.

Přišlo mi zajímavé – a to jsou ty další důvody – připomenout zpěváky tehdejší federace, kteří „frčeli“ v sedmdesátých letech, přičemž udělali kus krásné práce, a pak z různých důvodů ze scény zmizeli, stejně jako interprety, kteří zpívali i v osmdesátých letech a zpívají prakticky dodnes. Proto jsem se s nadšením pustil do jednotlivých medailonků, abych v kostce připomenul – ať už jim nebo jejich příznivcům – co všechno za tu dobu vlastně dokázali a předvedli.

Dalším důvodem k napsání knížky byla i skutečnost, že právě po rozpadu Československa hodně lidí z Česka přicházelo o aktuální informace ze slovenské scény. A podobně tomu bylo i na druhé straně, když chyběly informace o aktuálním dění za hranicemi. Patrně se tak děje i nyní, i když dnes si je Česko se Slovenskem (a v kultuře to platí dvojnásob) možná ještě blíží než v dobách společného státu.

Navíc stále ještě běží vlna retro, vlna sedmdesátek a osmdesátek, tedy éra, kdy tu zářili nejen Karel Gott, Hana Zagorová, Václav Neckář, Marie Rottrová, Jiří Korn nebo Helena Vondráčková, ale také Marika Gombitová, Karol Duchoň, Marcela Laiferová, Jana Kociánová, Oľga Szabová nebo Dušan Grúň... Zároveň jsem však nechtěl opomenout ani další legendy československé pop music, k nimž bezesporu patří Věra Špinarová, Helena Blahová, Nora Blahová nebo Miluše Voborníková, stejně jako nezapomenutelní Waldemar Matuška, Eva Kostolányiová, Karel Zich, Valerie Čižmarová, Jiří Schelinger, Jana Robbová nebo Tatjana Hubinská.

Kniha, kterou tvoří celkem třiadvacet medailonků zpěváků a zpěvaček, připomíná jejich krásnou práci, jejich úspěchy a v několika případech také smutné osudy. Ale i to patří do publikace o československých zpěvácích. Podle mého názoru si ji zaslouží jak oni samotní, tak jejich příznivci.

Robert Rohál

Slovenská Mireille Mathieu z Tatra revue

NORA BLAHOVÁ

Největší slávu zažila na konci šedesátých a začátkem sedmdesátých let, kdy byla členkou bratislavské Tatra revue a kdy se její pěvecká kariéra slibně rozjížděla. Díky hitům jako Neveriš – uveríš, Bronzové leto, Neděľa nebo V hlbokom tichu bodovala v rozhlasovém vysílání stejně jako v Malé televizní hitparádě. Štíhlá a nakrátko ostříhaná černovláska s výraznou ofinou se několikrát zúčastnila i Bratislavské lyry. Všechno skončilo v roce 1972, a to zrušením scény, kde byla jako doma.

Přesto ještě dlouho potom zněly její chytlavé písničky v rozhlasovém vysílání, kde se z nich mezitím staly trvalky – a hrají se dodnes. Jejich interpretka se sice na řadu let ztratila ze scény, ale potom se zase vrátila, a to se vši parádou. Nejdřív to bylo v televizním cyklu Repete, kde s šarmem sobě vlastním uvedla své největší

hity, a v poslední době i na příležitostných vystoupeních, kde prezentuje nedávno vydané CD Neveriš – uveríš.

Není pochyb, že si vše dnes užívá, neboť v dobách své největší slávy to už jednoduše nestihla, i když tenkrát, začátkem sedmdesátých let, to měla v plánu. Její album ale není sestaveno z archivních nahrávek, jak by se možná mohlo jevit, nýbrž jde o nahrávky nové. Některé své staré hity přezpívala, jiné, novější, natočila poprvé. Zajímavé je, že ze šestnácti skladeb si více než polovinu sama otextovala.

„Pamatuji se, že jsem v roce 1971 uzavřela smlouvu na deset singlů, což OPUS dodržel, a k tomu bylo dohodnuté, bohužel jen ústně, i vydání dlouhohrající desky v dalším roce. Byla jsem tehdy na dlouhodobém turné v tehdejší Sovětském svazu, a když jsem se po třech měsících vrátila do Bratislavy, čekalo mě doma nepříjemné procitnutí – vypovězení jejich smlouvy bez uvedení důvodu, což ale v té době bylo normální,“ vzpomíná Nora Blahová.

Krátce potom skončilo i její divadelní angažmá v bratislavské Tatra revue (později krátce jako Revue Bratislava), kde působila

pět let: „Kabaretní divadlo Tatra revue, dá se říct, to byla moje alma mater a moje velká láska. Byla jsem v šoku, když jsem se tehdy vrátila z toho sovětského turné a na dveřích divadla jsem viděla ceduli s nápisem Z technických důvodů zavřeno. Přestala jsem zpívat, protože jsem neměla kde...“

„Ve slovenské populární hudbě je Nora Blahová pojem. Když se řekne kabaret Tatra revue, snad každý z pamětníků si vzpomene na krásnou, štíhlou zpěvačku s havraními vlasy, která tam kdysi v šedesátých a sedmdesátých letech vystupovala. Je to dobrá kamarádka, která přímo srší optimismem a dobrou náladu by mohla rozdávat. I dnes je to velmi temperamentní dáma, která to umí na pódiu rozpálit. Viděl jsem to na vlastní oči, protože jsme měli více společných vystoupení.“

(Míro Fančovič, moderátor)

Nora Blahová pochází z Topoľčan, kde se 4. února roku 1943 narodila. I když oba rodiče byli výsostně muzikální a po nich nepochybně zdědila svůj hudební talent, nepřáli si, aby šla na konzervatoř, chtěli ji mít doma. Přitom jako malá byla Nora vynikající klavíristkou, což dokládá třeba i její vítězství v klavírní soutěži v Hlohovci.

„Pamatuji se, jak moc ráda jsem hrávala na klavír. Ale nebyly to jen předepsané skladby vážné hudby, měla jsem ráda

i lehký žánr. Nejlepší bylo, když šli rodiče, zpravidla v neděli odpoledne, na procházku a já si mohla sama doma hrát a zpívat v té době populární písničky. Jednou zase ruku v ruce odešli, a tak jsem se pustila do hraní a zpívání písniček. Najednou se otočím a otec stojí za mnou. Nikdy nezapomenu na ten jeho vyděšený pohled,“ vzpomíná Nora Blahová.

Toužila stát se herečkou a po maturitě na gymnáziu chtěla jít na Vysokou školu múzických umění v Bratislavě, ale nevzali ji. Zato byla v roce 1961 přijata na tehdejší Pedagogický institut, dnešní Pedagogickou fakultu, v Nitře, kde byl jedním z jejích

spoluzáků Stanislav Štepka, dnes známý slovenský spisovatel, dramatik, režisér, scenárista, textař a herec. Byl to on, kdo ji tenkrát přitáhl do divadla malých forem, kde se vlastně konečně mohla realizovat jak v herecké tvorbě, tak ve zpívání.

Byla už našťestí mimo dosah přísných rodičů, a tak si to mohla konečně dovolit. I když školu zdárně dokončila a nějakou dobu i učila, táhlo ji to přece jenom ke kumštu a do Bratislavy, kde předpokládala více šancí uchytit se. Lákalo ji to na jeviště a k mikrofonu, což si mezitím osvojila s nejrůznějšími amatérskými kapelami. S jednou takovou si v té době zaspívala v Německu. Jejím prvním manželem byl klavírista, skladatel a korepetitor Ladislav Garry Sládečka. Poznala ho ještě coby studentka vysoké školy a byl to prý on, kdo ji vlastně „vyhnal“ do Bratislavy, neboť jí jako zpěvačce neuvěřitelně fandil.

Jen tak jsem to já...

„Ještě jako zcela neznámá zpěvačka jsem byla vybrána na první ročník Bratislavské lyry v roce 1966,“ vzpomíná Nora Blahová. „Zpívala jsem tehdy písničku Komu sa zdôverím, jejímž autorem byl Karol Elbert. Tehdy to pro mne byla velká událost už i proto, že na stejném jevišti soutěžili takové hvězdy jako Karel Gott, Helena Vondráčková, Václav Neckář, Marta Kubišová, Waldemar Matuška, Eva Pilarová, Dušan Grůň, Gabriela Hermélyová... Potom jsem se na Lyře objevila až v roce 1969, kdy jsem zpívala písničku šansonového typu Aký je prázdny tento dom, kterou pro mne zkomponovali Teodor Šebo Martinský a Ján

Turan. Ti samí autoři mě poslali na Lyru ještě v roce 1971, a to s písničkou Bronzové leto, která sice zabodovala, ale jen u publika.“

Do kabaretu Tatra revue se dostala v roce 1967 díky konkurzu, který byl vypsán poté, co se uvolnilo místo po odcházející Marcele Laiferové. Chvilí zpívala její písničky, ale velice brzy si začala budovat vlastní repertoár. A měla štěstí. Neuvěřitelně rychle zapadla do kolektivu a publiku se ihned zalíbila.

Typ stříhlé tmavovlásky s krátkým sestřihem, který přinesla na jeviště i na televizní obrazovky, se líbil. Účesem tak trochu připomínala francouzskou pěveckou hvězdu Mireille Mathieu, z jejíhož repertoáru pár písní přezpívala. Na otázku, jestli to byl záměr či náhoda, odpovídá: „Původně jsem měla světlehnědé vlasy, ale vždy jsem chtěla být jiná. Teprve až na internátě v Nitře, kde jsme s účesy a barvou vlasů s kamarádkami hodně experimentovaly, jsem si zkusila černý přeliv – a najednou byla moje barva určená navždy. Ostatně krátký sestřih s ofinou vyjadřoval i moje sportovní zaměření, což jsem měla i v aprobaci na škole. Zjistila jsem ale, že nic jiného mi nesedí, a už jsem u toho zůstala. Jen tak jsem to já...“

„... Nora Blahová má vlastnosti pódiové zpěvačky, které dávají i odborníkovi zapomenout na to, že rozsah, kterým disponuje, je vlastně velmi úzký, že výšky jsou tvořeny se značnou námahou a že i intonačně je značně labilní a často zpívá pod tónem. Ale Blahová umí píseň udělat jako celek, s výstižným vyjádřením textu, s dobrou charakterizační

i pohybovou stylizací, a proto je pro účely této scény interpretkou velmi užitečnou a po zásluze skládající největší aplaus.“

(Leo Jehne v recenzi na program Kdyby všechny písně světa v Revue Bratislava (dříve Tatra revue), Melodie č. 7/1971)

V té době už byla Nora Blahová zavedenou zpěvačkou bratislavského divadla Tatra revue, jejíž popularitu ještě umocnila Malá televizní hitparáda. Právě tam po několika „pokusech“ zabodovala až s francouzskou písničkou, kterou otextoval Boris Droppa jako V hlbokom tichu („Dnes písničku zpívám s vlastním textem jako Petit bonheur,“ říká zpěvačka.) Teprve potom slavila v Malé televizní hitparádě úspěchy s písničkami jako Nedela, Bronzové leto a Neveríš – uveríš, které se dočkaly pěti prvních míst po sobě.

„Písničky jsem si vybírala vesměs sama,“ přiznává Nora Blahová, „ale občas jsem si nechala poradit od lidí, s nimiž jsem byla v blízkém pracovním a tvůrčím kontaktu. Ani nevíte, jak moc ráda na to vzpomínám. A s kým jsem spolupracovala? Nejvíc s autory a muzikanty, jako byli Martinský, Bouda, Elbert, Seidman nebo Trnečka, ale je faktem, že jsem zpívala hodně převzatých věcí, k nimž mi napsal texty především Ivan Uradníček – a vždy se toho zhostil velice úspěšně. Záleželo mi na tom, aby byla písnička melodická a v textu byl příběh.“

Zatímco v rozhlase nahrávala většinou s velkými orchestry, v Tatra revue spolupracovala jen s divadelním orchestrem, který tehdy vedl klavírista Juraj Berczeller. K běžnému divadelnímu provozu přitom

patřily i zájezdy nejen po Slovensku, ale také do Čech. Jednou z hlavních hvězd byla právě Nora Blahová, jejíž písničky lidé znali z televize. Byla pohybově nadaná a měla svůj styl i v oblasti módy. Ale hlavně byla jiná než ostatní slovenské zpěvačky.

Kromě účinkování v hudebně-zábavných pořadech si zahrála i ve třech televizních filmech – Don Quijote uvádza (1970), Ťaví zadok (1970) a Dobří ľudia eště žijú (1979), přitom ve všech případech šlo o postavu zpěvačky.

Madam Melancholie

„Ty filmy, to bylo jen takové malé vybočení, což mě bavilo,“ říká Nora Blahová, která natočila ve studiu Československého rozhlasu v Bratislavě téměř padesátku nahrávek. Písničky to byly jednak taneční, jednak šansonového typu se zvláštní melancholickou náladou. Z těch známých si pamětníci dodnes mohou pamatovat tituly jako Nápoj z mušlí, Malá krížovka s modrou tajničkou, Hraj trúbka, Nikto neotvorí, Pantomíma, Šialene srdce, Po tichých uliciach nebo Fakla, což byla píseň věnovaná památce Jana Palacha, ta se pak ještě hodně dlouho nesměla hrát.

Nazpívala i pár duetů se zpěvákem Zdeňkem Sychrou (Dobrou noc deň, Mosty, Zlatý klíč), s nímž občas vystupuje dodnes. Po mnoha letech se potkali v oblíbeném televizním pořadu Repete a následovně pak v zájezdové verzi této show Repete Návraty.

V dobách své velké slávy uvažovala o albu, o tom už byla řeč, lákaly ji šansony, ale současně přiznává, že po zrušení

bratislavské kabaretní scény Tatra revue všechno vzdala. Neměla sílu ani ty správné lokty, aby se dále prosazovala sama. Byly tu i jisté osobní problémy, které jí to komplikovaly. Dost možná chyběl manažer nebo člověk, který by s ní do toho šel. „Víte, ale já ani tak netoužila po kariéře sólové zpěvačky, spíš jsem chtěla být součástí divadla, a to mi vzali. Bylo to pro mne obrovské zklamání,“ říká Nora Blahová.

„Byla to jednoznačně krásná éra těch pět let v Tatra revue. Sama od sebe bych odtud nikdy neodešla. Ještě jsem se smála a říkala, že mě budou muset zastřelit a budu jako Ljuba Hermanová, která ještě v sedmdesáti tancovala na jevišti. A dnes už mám i já tolik a na jevišti si ještě dnes ráda zazpívám a zatančuju.“

(Nora Blahová)

Přitom se nedá říct, že by zahořkla, i když to pro ni na začátku nebylo jednoduché. Ale otřepala se a scénu populární hudby roky sleduje, má přehled o nových talentech a hudbu nadále miluje stejně jako hru na klavír. Dávno už pochopila, že život je přece jenom o něčem jiném, proto je nad věcí. Téměř dvacet let pracovala v Galerii města Bratislavy – v Mirbachovském paláci, kde organizovala kulturní programy, koncerty a vernisáže. Později se vrátila ke své pedagogické činnosti a na gymnáziu učila deset let němčinu.

Když se před časem objevila v rámci televizního pořadu Repete, aby připomněla své hity, mnozí nevěřili vlastním očím. Vypadala totiž skvěle a neuvěřitelně mladě. Samotnou ji prý ten ohlas překvapil. Byl to zájem publika, který ji přinutil k dalším vystoupením a natočení CD. Konečně.

Zpěvačka, kterou proslavil jazz

HELENA BLEHÁROVÁ

Zpěvačka Helena Blehárová se narodila na Slovensku, ale od svých devatenácti let žije v Brně. Jako jazzová zpěvačka naplno zazářila v šedesátých letech, kdy nastoupila k Orchestru Gustava Broma, s nímž projela kus světa. Během let vyrostla v univerzální pop interpretku, která dokázala zazářit na zahraničních festivalech, hostovala také v pražském Semaforu. Později zpívala s kapelou Strýci, se skupinou Václava Zahradníka anebo v programu Josefa Laufera...

Zpívat začala už v rodné Žilině, kde 28. června 1943 přišla na svět a kde také absolvovala postupně první pěvecké krůčky. Na samém začátku ji samozřejmě neminul pěvecký sbor a zpívání na veřejnosti. V rodném městě vystudovala gymnázium a zdravotní přípravu, ale to už věděla, že by se přece jenom raději věnovala zpívání. Populární se stala poté, co se přestěhovala do Brna. Co k tomu přispělo?

„Zřejmě šťastná náhoda nebo jednoduše osud,“ vzpomíná Helena Blehárová. „Začínala jsem v Žilině, ale jako amatérská zpěvačka. Měla jsem tehdy za zády jazzovou kapelu Acryl a dost jsem se v tom vyžívala. Kamarádi, kteří studovali v Praze, si vozili do Žiliny právě jazzové desky, třeba s Ellou Fitzgerald, která byla mým prvním a největším vzorem, nebo s Carmen McRae nebo June Chryst. Tehdy jsem se do jazzu zamilovala. Nebýt toho, že si mě na bratislavské Soutěži tvořivost mládeže všiml saxofonista Zdeněk Novák, který na mě upozornil Gustava Broma, nevím, jak a kam by se moje zpívání ubíralo. Ale v tomto jsem měla obrovské štěstí. Tehdy to bylo terno – místo práce rentgenové laborantky

jsem nastoupila do slavného bandu Gustava Broma na uvolněné místo po zpěvačce Jarmile Veselé, a po hlavě se tak vrhla do světa jazzové a posléze populární hudby. To víte, v devatenácti letech nemáte trému a svět je váš.“

Bylo to v prosinci roku 1962, kdy ve studiu na Strahově nahrála svou první písničku za doprovodu Orchestru Gustava Broma. Šlo o skladbu Alexandra Grossmanna a Miroslava Zikána Dvojčata. Supraphon ji vydal na singlu v roce 1963. Následující rok

se Helena Blehárová proboujvala do první desítky nejoblíbenějších zpěvaček v anketě Zlatý slavík.

Prakticky celá šedesátá léta (1962–1968) nahrávala a koncertovala s Orchestrem Gustava Broma. Nešlo jen o domácí štace, ale také o řadu vystoupení v zahraničí v rámci turné nebo prestižních festivalů. Kromě mezinárodního jazzového festivalu v Praze (1963) si zazpívala s Bromovým bandem na festivalech ve Varšavě (1964), Manchesteru (1964), Mnichově (1965) a Norimberku (1966).

Ale nejen jazzem živa byla: „Občas jsem si odvezla i nějakou cenu, třeba z bulharského Zlatého Orfea v roce 1966, zatímco o rok později jsem soutěžila na Bratislavské lyře – bylo to s písní slovenských autorů Igora Bázlika a Violy Muránské Verím... Ale také jsem si ve společnosti několika našich zpěváků zazpívala na veletrhu gramofonových společností MIDEM v Cannes, což bylo v roce 1968. Vzpomínám si, že jsem tenkrát bydlela na pokoji s Yvonne Přenosilovou,“ říká Helena Blehárová.

Smetanu si přitom slízla i od domácích kritiků zabývajících se jazzovou muzikou. Ti ji ve své anketě, která proběhla v hudebním časopisu Melodie, přiřkli první místo mezi jazzovými zpěvačkami, teprve až za ní se umístily Eva Pilarová nebo Vlasta Průchová. Přitom v té době vznikla také řada písniček, které neměly s jazzem nic společného. V Praze nahrávala s Orchestrem Karla Vlacha, Orchestrem Václava Hybše nebo s Tanečním orchestrem Československého rozhlasu, psali pro ni hitmakeři jako Karel Svoboda (Tón – tón) nebo Bohuslav Ondráček (Tak dávno, Tvá loď se

vrátí), textovali Zdeněk Borovec, Vladimír Poštulka, Eduard Krečmar nebo Zdeněk Rytíř.

Jenomže vazby na Brno, kde měla rodninné zázemí, nešly zpřetrhat. Zatímco zpěvaččin první manželský svazek s lékařem Františkem Chládkem trval pět let, manželství s brněnským výtvarníkem Ivanem Blažkem, s nímž má dceru Andreu, trvá dodnes.

Š š š

Velkým hitem byla v roce 1967 skladba Š š š, kterou o mnoho let později přezpívala do filmového muzikálu režiséra Filipa Renče Rebelové (2001) Zuzana Norisová.

„Tu písničku tehdy objevil můj tehdejší brněnský textař, později úspěšný fotograf, Jan Fiala,“ říká Helena Blehárová. „Volal mi jednou pozdě v noci, že slyšel v rádiu písničku v podání Nancy Sinatrové Sugar Town a že si myslí, že by to byla písnička přesně pro mne a že už má i napsaný text, a tak vznikla Š š š a dodnes ji lidé na mých vystoupeních chtějí slyšet. Byla to tenkrát opravdu trefa do černého.“

Ještě předtím si však vyzkoušela i hudební divadlo, což mladou zpěvačku velmi přitahovalo. Tou scénou byl pražský Semafor, kde počínaje rokem 1963 účinkovala v německé verzi inscenace autorského tria Jiří Suchý – Jiří Šlitr – Miroslav Horníček Šest žen, v němž hlavní roli Jindřicha VIII. v režii Jána Roháče představoval právě Horníček.

„Krásná práce byla nejen s Bromem, s nímž jsem poznala svět a velké jazzové festivaly,“ říká Helena Blehárová, „ale

také v pražském Semaforu, kde jsem hrála ve hře Šest žen. Tam jsem se spřátelila s Miroslavem Horníčkem. Tehdy jsme s exportní verzí tohoto představení jezdili hlavně do Německa a já tak utužila svou němčinu.“

Tu ostatně uplatnila i o pár let později, a to ve svém německém angažmá v Brémách (1968–1970), kde měla dokonce i svého agenta a kde natáčela desky pro společnost Intercord. Bylo to sice období, kdy se vytratila z povědomí československého publika, ale na druhé straně získávala působením v cizině cenné zkušenosti. Sporadicky si přitom během těch dvou let „odskakovala“ domů do Československa, důvodem bylo obvykle televizní natáčení, případně pořízení nahrávky pro singlovou produkci. Výsledkem byly písničky, které sice vycházely na deskách, ale které jí vlastně nic moc neříkaly.

„Význam Blehárové je zvláště v jazzové vokální interpretaci, pro kterou prokázala mimořádné cítění a vysokou muzikálnost s improvizacími schopnostmi, což jí spolu s dobrou hlasovou technikou umožnilo interpretovat nejen evergreeny (The Thrill Is Gone), ale i prokomponované a složité jazzové vokálně instrumentální skladby (Bažina, Útesy), takto výrazně zejména v polovině 60. let jako jediné zpěvačky u nás a možno říct, že i v celé střední Evropě.“

(Encyklopedie jazzu a moderní populární hudby)

„Mnozí si mysleli, že v zahraničí po srpnové okupaci zůstanu, ale mě to táhlo domů,“ přiznává Helena Blehárová. „Takže když

mi vypršela smlouva, vrátila jsem zpátky. V Brně jsem měla krásný byt na Lesné a slušně rozjetou kariéru. Tehdy, na začátku sedmdesátých let, jsem začala spolupracovat s kapelou Václava Zahradníka. Byl to program, kde se mnou společně zpívali také Viktor Sodoma a Jiří Štědroň. Vedle toho jsem zpívala v pořadu, kde byli se mnou ještě komici ze Slovenska – Július Satinský a Milan Lasica. Příjemná práce, komorní obsazení.“

Jak udržet publikum v napětí

Právě spolupráce se Zahradníkovou kapelou, které nebyly cizí rockové vlivy, tehdy užitečně zmodernizovala i zpěvaččin projev, což se projevilo i na nahrávkách jako Žlutý dům nebo Měsíc je lhář. I další nahrávky postupně zbavovaly zpěvačku jazzové nálepky, kterou v minulých letech získala.

„Byla to pro mě změna, jsem zvyklá na big band, na osmnáct hráčů za sebou, když je nás málo, je to úplně jiný pocit, připadáte si, že jste jeden z nich. Jednou jsem viděla Sammy Davis Show, a to byl nesmírný zážitek. Jak dokázal udržet publikum v napětí! Tomu se právě při mé práci nevěnovala pozornost, protože třeba Brom je zaměřený na jazz,“ řekla v rozhovoru, který vyšel v hudebním časopisu Melodie č. 2/1971.

Na jiném místě rozhovoru dokonce prohlásila, že se k jazzu zatím vrátit nemíní: „Jazz se stal zcela výlučnou záležitostí a okruh jeho posluchačů se pořád zužuje. Vlastně si to jazzmani zavinili sami, když se jejich hudba stala nesrozumitelnou.“

Tehdy si začala budovat nový repertoár, který by oslovil nejen publikum, ale i ji samotnou („Když nemáte pocit, že lidem něco dáváte, nevěříte si a máte zábrany...“). Dala si s tím hodně práce, radila se s muzikanty, hledala nové autory, ale i někoho, kdo by ji vedl, usměrňoval. Chtěla si vybudovat repertoár i svou pozici na scéně – a dařilo se jí. Projekt, v němž spojila síly se Štědroneňem a Sodomou, měl dobrý start a publiku se líbil.

„Teď jsem už daleko klidnější,“ řekla zpěvačka koncem roku 1970. „Vím, že mě čeká hodně práce na sobě, ale také to, že nebude zbytečná. Znovu jsem si uvědomila, jak je důležité, aby zpěvák o sobě nerozhodoval sám, jak je potřebný manažer, producent. Producent, který by nenařizoval, ale radil, pomáhal, v dobrém úmyslu oponoval.“

„... Teď však je na správné cestě, i když se možná výsledky neprojeví tak rychle, neboť sama teprve hledá svou repertoárovou linii. Přesvědčil mě o tom právě koncert v Plzni, kde při jejím závěrečném čardáši tleskalo obecenstvo bez vyzvání do taktu a Helena musela opakovat. Ani by jí člověk nevěřil těch sedmadvacet let, vedle Viktora Sodomy a Jiřího Štědroneňe docela omládlá a získala opět suverenitu na jevišti. Zpívala Dylanovu píseň *Sedmeý pád* (*I Shall Be Released*), na kterou po příjezdu z NSR tolik spoléhala, jenže v natočení desky ji předběhl Petr Němec se svou verzí *Balada o poutníkovu*. Závrať pro ni napsal Petr Ulrych. Některé písně zpívá se svými kolegy (*Peace Now* z repertoáru *Jürgense a Múzy*), refrény dřívějších desek opakuje ve směsi a nechybí

samořejmě ani Žlutý dům, který snad vrátí jméno zpěvačky do TOP 20. Z celého vystoupení měl divák pocit, že se tu představil dobrý kolektiv, že si Helena se svými zpívajícími kolegy dobře rozumí. Po dvou letech částečného odmlčení chytá Helena Blehárová druhý dech.“ (*Jaromír Tůma, Melodie č. 2/1971*)

Avšak začátek sedmdesátých let má Helena Blehárová spojený i s kapelou Strýci, kterou vedl klavírista Luděk Švábenský. Se sestavou, kterou tvořili ještě zpěváci Jiří Štědroň a Milan Chladil, absolvovala i náročné osmitýdenní turné po tehdejší Sovětském svazu. Od konce srpna do začátku listopadu 1971, od Užhorodu přes Lvov, Kyjev a celou Ukrajinu, pak následovala Oděsa, Cherson, Leningrad, Moskva, Moldávie a Krym, Jalta a zase zpátky do Moskvy, která si je pro velký úspěch opět vyžádala – celkem 59 koncertů, na nichž si je poslechlo více než 120 tisíc lidí. Přejezdové dny byly volné, v sobotu a v neděli se hrály tzv. dvojáky.

Slušně nasazené tempo zvolnila zpěvačka až počínaje rokem 1973, kdy se jí nastaly mateřské povinnosti – narodila se jí totiž dcera Andrea. K práci se vracela pozvolna, zato s rozvahou („Nebylo to zpočátku lehké, ale hodně mi tenkrát pomohla moje maminka. Později, kdy už byly dceři tři roky, to byl hlavně manžel, který dceru ohlídal.“) To už se zpěvačka vracela se ke spolupráci s Orchestrem Gustava Broma i k jazzovým evergreenům. Přitom si nadále budovala svůj vlastní repertoár, který se projevil na prvním studiovém albumu lakonicky nazvaném *Helena Blehárová* (1976).

Dlouhohrající desku, která obsahuje dvanáct písniček (vedle převzatých tam jsou i původní skladby z pera Pavla Hammela, Jana Lehotského nebo Igora Bázlika s texty Zora Laurinca či Kamila Peteraje) a kterou zpěvačka natočila za doprovodu Orchestru Gustava Bromy a Jezinek, vydal překvapivě bratislavský Opus. Ten ostatně reprezentovala v témže roce na festivalu v polských Sopotech.

O její účasti na jednom z největších evropských festivalů referoval v časopisu Melodie č. 11/1976 i kritik Čestmír Klos: „Díky tomu, že se s Opusem ne a ne domluvit na pravidelném recenzování desek, se této firmě podařilo před Melodií utajit, s jakou energií se dere znova do popředí Helena Blehárová. Polskému publiku se představila švihem, jistotou v předivě písni i v jevištním prostoru, sázením volných vokálů s přídechem mezi fráze. Velmi ji podřezala aranžmá bromovského Igora Vavrdu.“

„S Gustavem Bromem i jinými kapelami jsem opravdu projela snad celou Evropu, byla jsem v Anglii, Francii, v tehdy západním i východním Německu, Polsku nebo Jugoslávii. A budete se možná divit, ale velice hezké vzpomínky mám i na koncertování v Rusku, tehdy Sovětském svazu. Kromě tradičních měst, jako byla Moskva a Leníngrad, jsem se dostala také do přednádherné Alma-Aty, do Taškentu a Tbilisi, a všude jsme měli vyprodané (a velké!) sály a publikum naše písničky, i ty jazzové, přijímalo s velkým aplausem. Chodili na nás i lidé z ruského undergroundu a jazzmanů. V „Sajuzu“ jsem byla snad desetkrát, města mi připadala čistá a udržovaná a ti

obyčejní lidé byli moc vstřícní a pohostinní. Byla jsem mile překvapená, jak tu „západní“ muziku prožívali, ruské publikum bylo báječné.“

*(Helena Blehárová
v rozhovoru s Mirkem Seifertem)*

I když i v osmdesátých letech hostovala na koncertech Orchestru Gustava Bromy (spolu se zpěvákem Tiborem Lenským byli v letech 1981–1983 i „předskokany“ Heleny Vondráčkové a Jiřího Korna v jejich koncertní show Já na bráchu blues), vystupovala rovněž v televizních pořadech tohoto orchestru a na kapelových albech. Vedle toho hostovala několik sezón v koncertním pořadu Josefa Laufera, s nímž se – za doprovodu kapely Golem – podívala i do zahraničí, ponejvíce prý za polským publikem. „A co možná někoho překvapí, vystupovala jsem jistou dobu i s Banjo bandem Ivana Mládky na koncertech v Polsku – a stali se z nás velcí kamarádi,“ dodává Helena Blehárová.

Je Brno zlatá loď?

To, že dodnes zůstala v Brně a během let odolávala nejrůznějším nabídkám z Prahy, jí léta její fanoušci vyčítali. Dost možná by udělala podstatně zářivější kariéru, pokud by narazila na dobrého manažera či producenta, na druhé straně zůstala sama sebou. Nedrala se nikam za každou cenu, písničky si povětšinou vybírala sama a podle svého gusta, aby po letech, kdy zpívala pop a vystřídala několik kapel, se stejně nakonec vrátila k jazzovým standardům a orchestru, který ji de facto proslavil.

Byl to Jiří Černý, který se o talentu Heleny Blehárové zmiňuje už ve své legendární

knížce Zpěváci bez konzervatoře (Československý spisovatel, 1966). Připomíná její kvality, ale i naturel a vervu, s jakou se kdysi vrhla do zpívání: „Pro jazzovou zpěvačku Blehárovou znamenala Bromova kapela mnoho. Ne snad že by se tu s ní nějak zvlášť piplali. Dostala podklad nové skladby natočený na magnetofonový pásek, skladatel nebo aranžér (jichž je mezi Bromovými hudebníky osm!) to s ní krátce probral a potom už improvizovala sama. A zase to bylo buď – anebo. Buď jazz cítí, a pak s tím něco udělá, nebo to nechá. Dělal, co mohla, s hudbou, s angličtinou i s češtinou. Když zpívala obyčejnou taneční písničku, třeba Blahovu Jak malované ráno, ještě se jí do přednesu pletlo něco z Jarmily Veselé (jako ostatně všem nedávným brněnským začátečnicím, a kdysi i Pilarové), ale v jazzovém repertoáru byla docela svá a brzo se začalo povídat, že Brom dobře nakoupil.“

O tom, že to byla dobrá „koupě“, dokládá i po mnoha letech vydané CD, na kterém Max Wittmann sestavil řadu jazzových skladeb, které Helena Blehárová ve svých začátcích v Brně natočila. Jde o zcela speciální jazzové cédéčko, které u žádné velké společnosti nevyšlo a které si Helena Blehárová nechala vyrobit vlastním nákladem (přičemž „to celé“ sponzoroval

její manžel), ale většinu nákladu už stačila rozdat svým přátelům a kamarádům. „Max mi na něm dal dohromady spoustu právě těch jazzových písní, které nikde nesežnete a neuslyšíte,“ upřesňuje zpěvačka. „Je tam i má snad nejoblíbenější a nejkrásnější balada My Funny Valentine, krásné skladby Jaromíra Hniličky Bažina a Útesy, již zmíněný Air Mail Special a spousta dalších. A to mám ještě v záloze asi osm nebo devět krásných swingovek, které zatím ještě spí v rozhlasovém archivu a které bych ještě ráda časem vydala...“

A co říká na to, že ji Jiří Černý zařadil k nejlepším „zpěvákům bez konzervatoře“? A jak zní její odpověď na otázku, jestli ji nemrzí, že zůstala věrná Brnu? „Nejdřív malá oprava – já totiž konzervatoř mám,“ říká zpěvačka. „Udělala jsem si ji až po vydání té knížky, kde o mně pan Černý píše, a to v Brně u paní profesorky Weinbergerové, obor operní zpěv. Později jsem na té samé konzervatoři dokonce působila několik let jako pedagožka a učila jsem své studenty technikám zpěvu a všemu, co se týkalo muzikálu. A k tomu Brnu. Ano, máte pravdu. Brno mám sice moc ráda, žiju tady od roku 1962, ale co se týká profese, po letech jsem si uvědomila, že to byl z profesního hlediska přece jen omyl, zůstat tady.“

Objevená a nedoceněná

VALERIE ČIŽMÁROVÁ

I když byla Valerie Čižmárová zpěvačkou s nevšední barvou hlasu a osobním kouzlem, dařilo se jí hlavně v prvních letech jejího profesionálního zpívání. Hned po vítězství v talentové soutěži nastoupila mladička Slovenka do pražského Rokoka, kde měla v roce 1968 nahradit Helenu Vondráčkovou. V sedmdesátých letech se jí povedlo pár hitů, ale kvůli tomu, že pak celá dlouhá léta působila v pražském divadle Semafor, její kariéra stagnovala a v hlavním písničkovém proudu byla slyšet už jen tu a tam...

